

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.321/2019/8. szám

A Debreceni Ítéltábla a Mecsei Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Mecsei Nóra ügyvéd; címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek - a dr. M. M. kamarai jogtanácsos által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Miskolci Törvényszék 19.P.20.045/2019/19. számú ítélete ellen az I. és II. rendű felperesek 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy mellőzi a felperesek egyetemleges eljárási illetékfizetési-kötelezettségét, és a felpereseket személyenként 36 000 (harminchatezer) Ft kereseti illeték megfizetésére kötelezi.

Kötelezi az I. és II. rendű felpereseket, hogy az alperesnek 15 napon belül fizessenek meg személyenként 2500 (kettőezer-ötszáz) Ft másodfokú perköltséget, és az államnak, az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására térítsenek meg személyenként 48 000 (negyvennyolcezer) Ft fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperesek gyermeke, **B. G.** és **L. B.** házasságában 2014. május 8-án született **N** utónevű gyermek a felperesek unokája.

A Kazincbarcikai Járásbíróság 2016. március 31-én hozott, 11.P.20.564/2015/65. számú ítéletével a felperesek unokája vonatkozásában **L. B-t** jogosította fel a szülői felügyeleti jogok teljes körű gyakorlására. A felperesek fia és a felperesek unokája közötti folyamatos kapcsolattartást akként szabályozta, hogy a felperesek fia a gyermeket a 3. életéve betöltéséig minden héten szombaton 9 órától 13 óráig vihetze magával, a 3. életéve betöltése után pedig minden naptári év páros hetén szombaton 9 órától vasárnap 18 óráig.

A felperesek 2016. december 15-i keltezéssel ellátva nagyszülői kapcsolattartás szabályozása iránti kérelmet terjesztettek elő az alperes ... Járási Hivatalánál, amelyben az arra való feljogosításukat kérték, hogy az unokájukat minden páros héten vasárnap reggel 9 órától 18 óráig magukkal vihessék.

Az alperes ... Járási Hivatala a felperesek kérelmét 2016. december 22-én érkezett, amelynek tényéről a 2016. december 23-án hozott, ... ügyiratszámú végzésében tájékoztatta a felpereseket. E végzése szerint, amennyiben a kérelem beérkezését követő két hónap elteltével, 2017. február 22-ig a gyámhatóság az ügy érdemében nem döntött és az eljárást nem szüntette meg, úgy köteles az ügyfél részére 10 000 Ft-ot fizetni.

Az alperes ... Járási Hivatala ugyanezen a napon hozott, ... ügyiratszámú végzésében - egyebek mellett - tájékoztatta a felpereseket, hogy az ügyintézési határidő 21 nap, amelybe nem számít bele - többek között - a szakértői vélemény elkészítésének az időtartama.

Szintén ugyanezen a napon hozott, ... ügyiratszámú végzésében a felperesek unokájának édesanyját, .. ügyiratszámú végzésében pedig a felpereseket ügyfélként rendelte idézni 2017. január 9-ének 10 órájára az alperes ... Járási Hivatala Gyámügyi Osztályának hivatali helyiségébe.

Az alperes ... Járási Hivatala Gyámügyi Osztályának gyámügyi szakügyintézője 2017. január 9-én meghallgatta a felpereseket és az unokájuk édesanyját.

A felperesek fenntartották a kapcsolattartás szabályozása iránti kérelmüket, a gyermek édesanyja azonban csak ahhoz járult hozzá, hogy a felperesek az apai kapcsolattartás idején találkozassanak az unokájukkal. Ezt azzal indokolta, hogy amikor 2015. április 26-án a felperesek fia elvitte a gyermeket az anyjától, akkor az I. rendű felperes is jelen volt, továbbá 2015. április 27-én megakadályozta, hogy az anya odamenjen a gyermekhez, sőt büntetőeljárást kezdeményezett az anya ellen. Azért is ellenezte a nagyszülők kérelme szerinti kapcsolattartást, mert állítása szerint, amikor elvitték tőle a gyermeket, akkor az I. rendű felperes azt állította a bíróságon, hogy a gyermek nem sírt az anyjáért és őt az anyja nem szoptatta. Az anya sérelmezte, hogy az alatt a két hónap alatt, amíg a gyermek a felperesek fiánál volt, a felperesek fia sem az anyának, sem az anya szüleinek nem biztosította a kapcsolattartást. Az anya a nagyszülők vonatkozásában igazságügyi pszichológus szakértő bizonyítás lefolytatását indítványozta, mert „nem tart[otta] normálisnak azt, hogy nem hozták vissza a gyermeket, amikor két és fél hónapig [a felperesek fia] magánál tartotta”.

Az anya elmondása szerint a felperesek 2015. július 14-től nem keresték a gyermeket, és az anya lakásán egy alkalommal találkoztak vele.

Az alperes ... Járási Hivatala Gyámügyi Osztályának gyámügyi szakügyintézője tájékoztatta a gyermek édesanyját, hogy „a Nevelési Tanácsadóból lehet szakvéleményt kérni a gyermek pszichológiai vizsgálatára, hogy érdekében áll-e a nagyszülőkkel történő kapcsolattartás, illetve igazságügyi elmeorvos szakértő vizsgálatát lehet kérni a felperesekkel kapcsolatban, hogy alkalmas-e a személyiségük a gyermekkel való kapcsolattartásra, amennyiben felmerül, hogy nem alkalmasak rá. Az elmeorvos szakértő kirendelése 140 000 Ft-ba kerül, amit a kérelmezőnek meg kell előlegezni”.

Miután a kapcsolattartás kérdésében a felperesek és az anya között nem jött létre egyezség, ezért az alperes ... Járási Hivatala 2017. január 11-én hozott, számú végzésével szakértő közreműködését rendelte el. Felkérte a Nevelési, Logopédiai és Pályaválasztási Intézetet, hogy 30 napon belül terjesszen elő szakvéleményt arra vonatkozóan, hogy milyen az apai nagyszülők és a gyermek kapcsolata, illetőleg a családi kötődések kialakítása, szorosabbá tétele a gyermek érdekében áll-e, amennyiben igen, azt milyen időtartamú és gyakoriságú kapcsolattartás szolgálja, továbbá szükséges-e a felügyelt kapcsolattartás.

Ugyanezen a napon hozott, számú végzésével a felpereseknél környezettanulmány készítését rendelte el, valamint számú végzésével megkereste a Egészségfejlesztési Intézetet annak érdekében, hogy 15 napon belül adjanak tájékoztatást a felperesek unokájának gondozottságáról, ellátottságáról és egészségi állapotáról.

Az alperes ... Járási Hivatalához 2017. február 16-án érkezett környezettanulmány szerint a felperesek élet- és lakáskörülményei alkalmasak a gyermek fogadására, nem találtak olyan veszélyeztető tényezőt, amely akadályozná a gyermek nagyszülőkkel való kapcsolattartását.

Az alperes ... Járási Hivatalához 2017. február 16-én érkezett védőnői környezettanulmány és tájékoztatás szerint a felperesek unokája 2 éves korának megfelelő fejlettségű. Az anya szépen gondozza a gyermeket. Oltásai, státuszvizsgálatai rendben vannak. A gyermek szépen kezelhető, vele jól lehet kommunikálni, kapcsolatot teremteni. Nagyon szépen artikulál, történeteket mesél, gyermektársaival jól kijön, könnyen barátkozik. A területi védőnő véleménye szerint a gyermek fejlődése problémamentes.

Az alperes Járási Hivatala gyámügyi szakügyintézője az arról készített hivatalos feljegyzés tanúsága szerint a szakvélemény megküldése érdekében 2017. február 16-án telefonon megkereste a Nevelési Tanácsadó Intézet részéről eljáró **Gy. Á.** pszichológust, aki arról tájékoztatta a gyámügyi szakügyintézőt, hogy az ügyben az anyát 2017. február 20-án, a gyermeket és a nagyszülőket pedig 2017. február 22-én fogja meghallgatni, a szakvéleményét ezután tudja megküldeni.

Az alperes Járási Hivatala a 2017. február 21-én hozott, ... számú végzésével a nagyszülői kapcsolattartás szabályozása ügyében folytatott eljárást megszüntette.

Indokolása szerint „a szakértő véleménye nélkül tárgyi ügyben, ügyintézési határidő túllépése nélkül megalapozott döntés nem hozható, és a törvény nem biztosít lehetőséget az eljárás felfüggesztésére”, ezért a közigazgatási és hatósági eljárásról szóló 2014. évi CLX. törvény (a továbbiakban: Ket.) 30. §-a (1) bekezdésének I) pontja értelmében az eljárást megszüntette.

Tájékoztatta a felpereseket, hogy a szakértői vélemény elkészülte után nincs akadálya újabb kérelem benyújtásának, az ügyben a hatóság a szakvélemény ismeretében érdemben tud dönteni.

A felperesek 2017. február 14-én az elsőfokú gyámhatósági eljárás szabálytalanságának a megállapítására irányuló kifogást terjesztettek elő, amelyben azt állították, hogy a 2017. január 9-i személyes meghallgatáson őket nem tájékoztatták a jogaikról és a kötelezettségeikről, továbbá sérelmezték, hogy az elsőfokú gyámhatóság az ügyben a „felperesekkel szemben” pszichológus szakértői vizsgálatot rendelt el, a kirendelt pszichológus ráadásul nem is szakértő.

A gyermek édesanyja az alperes .. Járási Hivatalához 2017. február 22-én érkeztetve két email-t küldött, amelyekben rögzítette, hogy a felperesek az apai kapcsolattartás ideje alatt láthatják az unokájukat, továbbá a felperesek részéről „irreális kérés, hogy 3 év alatt vasárnap reggel 9-től este 18 óráig az elvitel jogával akarják a gyermek kapcsolattartását”.

A Megyei Pedagógiai Szakszolgálat .. Tagintézménye részéről eljáró **Gy. Á.** klinikai szakpszichológus által 2017. február 28-án készült szakvélemény szerint a gyermek

viselkedése a nagyszülőkkel való találkozás elején mutatott kezdeti nyílt félelmi reakció, tiltakozás és elzárkózás után a klinikai szakpszichológus jelenlétében oldódott. A nagymamával együtt játszik, kérdéseire válaszol, szóbeli kapcsolatfelvétel létrejön, kooperál. A nagyapával elzárkózóbb, végig háttal áll neki, a kizárólag az ő ismereteit firtató kérdéseire olykor válaszol ugyan, de nem néz rá. Testi kontaktust (ölelés, puszi) mindkettőjükkel elutasít, a hozott ajándékot nem fogadja el. A búcsúzásnál a váróban magától kérdezi a nagyszüleitől a távozás okát: „miért mentek el”? Az apai nagymama célzott, eldöntendő kérdésére fejbólintással jelzi, hogy játszana még velük.

A klinikai szakpszichológus a kapcsolattartás javasolt időtartama és gyakorisága vonatkozásában azt javasolta, hogy arra a gyermek 3 éves koráig ellenőrzött körülmények között a családsegítő intézet kapcsolatügyeletén havi egyszer 2 órában, zavartalan együttműködést követően havi 2 óra időtartamban az édesapa láthatásának meghosszabbításával az apa lakóhelyén kerüljön sor. Amennyiben az apai kapcsolattartást felfüggesztenék, úgy továbbra is a kapcsolatügyeleten való találkozás javasolt, eredményes mediációs eljárás lefolytatásáig. A pszichológus szerint a gyermek érdekében állna a családi kötődések rendezése, a fennálló súlyos feszültségek oldása, azonban ennek akadályát képezi a múltbéli események következtében fennálló bizalmatlanság-fenntartás, félelem az édesanyában, illetve azok oldásában az apai család csak látszólagos közreműködése. Hasznos volna a gyermek érdekét szolgáló mediációs eljárásban való részvételük, továbbá az édesanyát ért érzelmi trauma feldolgozásának a támogatása.

A felperesek az alperes Járási Hivatalához 2017. március 2-án újabb kapcsolattartás szabályozása iránti kérelmet terjesztettek elő, amelyben utaltak az eljárást megszüntető végzésre, továbbá a nagyszülői kapcsolattartás szabályozását olyan módon kérték, hogy unokájukat minden páros héten hétfőn, kedden vagy szerdán 9 órától 18 óráig magukkal vihessék.

Az alperes ... Járási Hivatala a 2017. március 2-án hozott, ... számú, előbb végzésnek, majd határozatnak nevezett döntésével módosította a 2017. február 21-én hozott végzését, és a felperesek, valamint **B N** nevű unokájuk közötti kapcsolattartást akként szabályozta, hogy a felperesek az unokájukkal folyamatos kapcsolattartásra jogosultak minden hónap első páratlan hétfőjén szombaton 15 órától 17 óráig a Egyesített Szociális Egészségügyi és Gyermekvédelmi Intézmény Módszertani Központ Kapcsolat Ügyeletének helyiségében, a kapcsolatügyelet munkatársának jelenlétében és tanácsadása mellett.

A döntés szerint a gyermek anyja köteles minden hónap első páratlan hétfőjén szombaton a gyermeket a kapcsolatügyelet hivatali helyiségébe 15 órára odavinni, a felperesek és az anya pedig kötelesek a kapcsolatügyelet munkatársainak tanácsait elfogadni és a kapcsolattartást az útmutatásai szerint gyakorolni, illetve biztosítani.

A határozat rendelkezett a kapcsolattartást akadályozó körülményekről történő tájékoztatás és az elmaradt kapcsolattartás rendjéről.

A döntés indokolása szerint a gyámhatóság a szakértői véleményben megfogalmazott kapcsolattartás rendezésére vonatkozó javaslatot a gyermek érdekében állónak tartotta. Kifejtette, hogy a gyámhatóság bízik abban, hogy ez a szabályozás átmeneti lesz, a felek közötti bizalmatlanság oldódni fog, a gyermek érdekében megfelelő együttműködés alakul ki, és az elvitel formájában történő kapcsolattartásnak nem lesz akadálya. Miután a szakértői vélemény a gyermek 3 éves kora utáni kapcsolattartás más formában történő szabályozását feltételhez kötötte, mégpedig a felek közötti zavartalan együttműködéshez,

ezért a gyámhatóság a gyermek 3 éves kora utáni nagyszülői kapcsolattartásról nem rendelkezett. A nagyszülők a gyámhatóság döntése szerint gyakorolhatják a kapcsolattartási jogukat mindaddig, amíg a kapcsolatügyelet munkatársa jelzéssel él, hogy a megváltoztatáshoz szükséges feltételek fennállnak.

A gyámhatóság megítélése szerint a nagyszülői kapcsolattartásban a fokozatosság betartása indokolt, a következő fokozatot az jelenti majd, ha a nagyszülők a kapcsolatügyelet helyiségében, de felügyelet nélkül gyakorolhatják a kapcsolattartást, azt követően kerülhet sor az elvitel jogával gyakorolt kapcsolattartásra.

A felperesek az alperes ... Járási Hivatala 2017. február 21-én hozott, ... számú végzése ellen 2017. március 7-én iktatott fellebbezést terjesztettek elő, amelyben az elsőfokú végzés hatályon kívül helyezését és az alperes ... Járási Hivatalának az eljárás törvényes lefolytatására kötelezését kérték.

Álláspontjuk szerint a nevelési tanácsadó pszichológusa nem szerv vagy hatóság, továbbá nem is rendelkezik döntési hatáskörrel az ügyben, ezért az alperes ... Járási Hivatala nem szüntethette volna meg az eljárást.

Fellebbezésükben előadták továbbá, hogy a felhívásnak eleget téve újra benyújtották a kapcsolattartás szabályozása iránti kérelmüket, amelyet - „amennyiben mégis az elsőfokú gyámhivatal köteles lefolytatni a megkezdett, majd megszüntetett eljárást” - az eredetileg benyújtott kérelmük pontosításaként kértek figyelembe venni.

A felperesek az alperes ... Járási Hivatala 2017. február 21-én hozott, számú végzése ellen 2017. március 24-én iktatott fellebbezést terjesztettek elő, amelyben elsődlegesen az elsőfokú végzés megsemmisítését és az elsőfokú hatóság új eljárás lefolytatására kötelezését, másodlagosan a pontosított kapcsolattartás szabályozása iránti kérelmüknek való helytadást kérték.

Az alperes a 2017. április 20-án hozott, határozatával helybenhagyta a .. Járási Hivatal számú határozatával módosított számú végzését, továbbá felhívta az elsőfokú hatóságot, hogy a felperesek 2017. február 22-én kelt kérelmét, amely a nagyszülői kapcsolattartás szabályozására irányul, bírálja el.

Indokolásában kifejtette, hogy a Járási Hivatal helyesen járt el akkor, amikor a felek között tárgyalás tartásával kísérelte meg az egyezség létrehozását.

Nem sértett jogszabályt, amikor a tényállás tisztázása érdekében szakértő közreműködését rendelte el, majd a klinikai szakpszichológus vizsgálati eredményére alapozottan szabályozta a nagyszülői kapcsolattartást, továbbá akkor sem sértett jogszabályt, amikor a szakértői vélemény birtokában az eljárás megszüntetéséről rendelkező döntését módosítva az ügyben érdemi döntést hozott.

Megállapította, hogy az elsőfokú hatóság a rendelkezésre álló adatok, a felek nyilatkozatai, valamint a szakértői véleményben foglaltak alapján megalapozott döntést hozott, jogszerűtlenül mellőzte ugyanakkor a határozat indokolási részéből a hivatalbéli döntés-felülvizsgálat kifejtését, ez a körülmény azonban önmagában nem alapozza meg a döntés megváltoztatását, illetve megsemmisítését.

A felperesek az alperes 2017. április 20-án hozott, határozatának bírósági felülvizsgálata iránt keresetet terjesztettek elő, amelyet a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2018. június 28-án hozott, 11.K.27.417/2017/22. számú ítéletével elutasított.

Az ítélet indokolása szerint a közigazgatási eljárásban klinikai szakpszichológus mint a Megyei Pedagógiai Szakszolgálat munkatársa adott szakvéleményt. A szakértő feladata nem a felperesek vizsgálata volt, hanem azokra a kérdésekre kellett választ adnia, hogy milyen az apai nagyszülők és a gyermek kapcsolata, a családi kötődések kialakítása, szorosabbá tétele a gyermek érdekében áll-e, amennyiben igen, azt milyen időtartamú és gyakoriságú kapcsolattartás szolgálja, illetve szükséges-e a felügyelt kapcsolattartás. A megkeresés tárgya a tényállás teljeskörű feltárása érdekében végzett bizonyítási cselekmény volt a gyermek érdekeinek elsődlegessége alapján.

A felperesek a perben nem indítványozták pszichológus szakértő kirendelését.

Megállapította, hogy a közigazgatási eljárás a felperesek kérelmére indult, az eljárás során a felperesek az iratbetekintési jogukkal mindvégig élni tudtak és azzal éltek is. Az eljárás során nyilatkozatokat tettek, beadványokat csatoltak.

Megállapította továbbá, hogy az ügyben eseti gyám kirendelésére nem volt jogszabályi lehetőség.

Az ügyintézési határidő be nem tartása miatt nem állapított meg eljárási szabálysértést.

A közigazgatási hatóság a szakértői vélemény birtokában az eljárás megszüntetéséről rendelkező döntését módosítva érdemi döntést hozott az ügyben, ami megfelel a felperesek érdekeinek és kérelmének.

Megjegyezte, hogy tartalmilag a felperesek valódi sérelme a felügyelt kapcsolattartásra vonatkozott, továbbá a kapcsolattartás végrehajtásának édesanya általi megghiúsítására.

A felperesek az anya meghallgatására nyilatkozatot tehettek, az iratokat megismerhették, álláspontjukat az eljárás során előadhatták.

Az alperes a tényállása során minden, az ügy szempontjából fontos körülményt figyelembe vett, a döntéshozatalhoz szükséges tényállást kellő mértékben tisztázta, a bizonyítékokat egyenként és összességükben megfelelően értékelte és indokolási kötelezettségének is teljes mértékben eleget tett.

Az alperes Járási Hivatala a 2017. május 2-án hozott, számú végzésével a felperesek kérelmére indult, **B N** nagyszülői kapcsolattartásának szabályozása ügyében folytatott eljárást megszüntette.

Indokolása szerint a felperesek 2017. március 2-i kérelme - figyelemmel arra, hogy az alperes ... Járási Hivatala a 2017. március 2-i, számú határozatával szabályozta a felperesek és az unokája közötti kapcsolattartást - okafogyottá vált.

A felperesek fellebbezése alapján eljár alperes a 2017. július 17-én hozott, számú végzésével megsemmisítette az alperes ... Járási Hivatala által 2017. május 2-án hozott, számú végzést.

Indokolása szerint a nagyszülők 2017. március 2-án iktatott második beadványa kérelem-módosításnak tekinthető, annak benyújtására az elsőfokú döntés meghozataláig volt lehetőség, tekintve, hogy a tényállás tisztázása fogalmilag megelőzi a döntést. Mivel a felperesek a kérelmet olyan időpontban terjesztették elő, amikor a hatóság az ügyet érdemben elbírálta, ezt a beadványt új kérelemnek kell tekinteni, annak alapján új eljárást kell indítani, amely eljárásban a gondozó szülő meghallgatása nem mellőzhető.

Az alperes 2017. október 2-án hozott, ügyiratszámú végzésével a felperesek nagyszülői kapcsolattartásának ügyében folyamatban lévő és az e tárgyú további eljárásokból a Járási Hivatalát kizárta, s az ügyben keletkezett iratok megküldésével egyidejűleg az eljárások folytatására az **e** Járási Hivatalát jelölte ki.

Az alperes **e** Járási Hivatala a 2017. november 2-án hozott, számú végzésével a felperesek **B N** nevű unokájukkal való nagyszülői kapcsolattartás megváltoztatása iránti ügyében indult eljárást megszüntette.

Indokolásában egyebek mellett a Ket. 46. §-ának (1) bekezdését és (2) bekezdésének b) pontját, valamint a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 13. §-ának (3) bekezdését felhívva rögzítette, hogy a felperesek a gyámhatóság által tartott tárgyaláson nem jelentek meg és távolmaradásukat sem mentették ki, ezért a gyámhatóságnak a kérelmüket visszavontnak kellett tekinteni és az eljárás megszüntetéséről kellett határoznia.

2016. december 22-e és 2017. július 27-e között a felperesek és **B N** nevű unokájuk között nem volt kapcsolattartás, a felperesek egyetlen alkalommal sem jelentek meg a Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti IntézményÚti Területi Szolgáltatási Központ Kapcsolattartási ügyeleti szolgálatán.

A felperesek keresetükben a magánélethez és a „teljes” családi élethez fűződő személyiségi jogaik megsértésének, valamint a hátrányos megkülönböztetésük megállapítását, továbbá az alperes személyenként 300 000 Ft sérelemdíj és a perköltségük megfizetésére kötelezését kérték.

Álláspontjuk szerint az alperes megsértette a magánélethez, a „teljes” családi élethez fűződő személyiségi, továbbá a jogérvényesítéshez, valamint a tisztességes és pártatlan eljáráshoz fűződő jogait.

Sérelemeztek az eljárás jogellenes megszüntetését, az alperes velük szembeni megtorlását és az unokájuk anyja melletti pártosságát, az eljárás indokolatlan elhúzódását, valamint a megalázó, megalapozatlan és jogsértő döntés meghozatalát.

Előadták, hogy az alperes járási hivatala 2016. december 15-től nem hozott jogerős döntést a nagyszülői kapcsolattartás szabályozása iránti ügyükben, ezért **B N** nevű unokájukkal nem tudtak személyes kapcsolatot tartani.

Rokoni kapcsolatuk megvalósításának akadályozásával és az indokolatlan pszichológiai vizsgálattal, **Gy. Á.** személyében felnőtt személy vizsgálatára kompetenciával nem rendelkező pszichológus kirendelésével, valamint a felügyelt kapcsolattartás elrendelésével az alperes megsértette őket a nagyszülői minőségükben és az emberi méltóságukban.

Álláspontjuk szerint a pedagógiai szakszolgálat nem szerv vagy más hatóság, ezért az alperes járási hivatala jogszabálysértően szüntette meg az unokájukkal való kapcsolattartás szabályozása iránti eljárást, majd a már megszüntetett eljárásban használta fel a beszerzett szakvéleményt.

Hangsúlyozták, hogy az alperes nem észlelte a fennálló probléma egyetlen okát: az anya súlyos pszichés problémáját.

Előadták, hogy egy alkalommal elindultak a felügyelt kapcsolattartás helyszínére, azonban menet közben kaptak egy SMS-t az unokájuk édesanyjától, miszerint a gyermek megbetegedett, ezért a kapcsolattartás elmarad. A felperesek számára csak utólag derült ki, hogy az édesanya a gyermekkel megjelent a kapcsolattartás helyszínén.

Sérelemeztek továbbá, hogy az alperes járási hivatala hátrányosan megkülönböztetve kezelte őket más nagyszülői kapcsolattartás szabályozása iránti eljárás ügyfeleihez képest. E körben arra hivatkoztak, hogy az alperes kizárólag a felperesek ügyében járt el ilyen lassan és megalázó módon vagy minden nagyszülővel szemben ilyen lassan és megalázóan jár el.

Felhívták a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.412/2018/10-II. számú eseti döntését, amely hasonló tényállású ügyben született, s amelyben a bíróság kimondta, hogy az unokával való nagyszülői kapcsolat, annak megélése és kialakítása a nagyszülő személyiségének lényegi ismérvei közé tartozik. Az ebbe a családi kapcsolatba, annak alakításába történő - akár gyámhatósági eljárási mulasztás, döntés halogatása útján megvalósuló - olyan beavatkozás, amely a vitás helyzetekkel együtt járó kisebb sérelmeket meghaladja, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. §-ának (1)-(2) bekezdései alapján az emberi méltóság mint általános személyiségi jogból fakadó magánélet és családi élethez való jog sérelmét, ezáltal a személyiségi jog sérelmét is megvalósítja.

Az alperes a kereset elutasítását indítványozta.

Érdemi ellenkérelmében kifejtette, hogy - amint azt a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság által hozott, 11.K.27.417/2017/22. számú ítélet is alátámasztja - az alperes oldalán jogsértés nem történt.

Rögzítette, hogy sem a szakértői vizsgálat elrendelése, sem a felügyelt kapcsolattartás nem egyedi eset a gyámügyi gyakorlatban, ezt alátámasztandó anonimizált gyámhatósági határozatokat csatolt.

A Miskolci Törvényszék a 19.P.20.045/2019/19. számú ítéletével a felperesek keresetét elutasította.

Kötelezte a felpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 30 000 Ft perköltséget és az államnak, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Adóigazgatósága felhívására, az ott közölt időben és módon 36 000 Ft le nem rótt eljárási illetéket.

Indokolásában a Ptk. 2:42. §-ának (1) bekezdését, a helyesen 2:43. §-ának b) és c) pontjait, 2:52. §-ának (1) bekezdését és 6:548. §-ának (1) bekezdését, a Ket. 1. §-ának (2) bekezdését, 2. §-ának (2) bekezdését, 4. §-ának (1) bekezdését, valamint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 7. §-ának (1) bekezdését, 8. §-ának t) pontját és 19. §-át, továbbá a Kúria Pfv.IV.20.997/2017/4. számú határozatát felhívva kifejtette, hogy az elsőfokú hatóság elbírálta a felpereseknek a nagyszülői kapcsolattartás tárgyában benyújtott kérelmét. A felperesek ezt a határozatot kézhez vették és ellene fellebbezéssel éltek. A felperesek fellebbezése folytán eljáró alperes 2017. április 20-án hozott másodfokú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. E határozat jogerőre emelkedett, annak végrehajtását nem függesztették fel. Erre tekintettel alaptalan volt a felpereseknek az a hivatkozása, hogy az alperes 2016. december 15-től a jelen per megindításáig nem hozott jogerős döntést a nagyszülői kapcsolattartás szabályozása tárgyában.

A felperesek az alperesnél 2017. március 2-án iktatott beadványukban újabb kapcsolattartás szabályozása iránti kérelmet terjesztettek elő. Az alperes a 2017. április 20-i másodfokú határozatában felhívta az elsőfokú hatóságot, hogy a felpereseknek ezt a kérelmét bírálja el. Az alperes ... Járási Hivatala a 2017. május 2-i, számú végzésével a felperesek nagyszülői kapcsolattartásának szabályozása ügyében folytatott eljárását arra hivatkozással szüntette meg, hogy a nagyszülők kérelme okafogyottá vált. Ezt a határozatot az alperes megsemmisítette és az elsőfokú közigazgatási szervet az eljárás lefolytatására utasította. Ezt az eljárást az alperes e Járási Hivatala a 2017. szeptember 2-án hozott, ... számú határozatával megszüntette, mivel a felperesek az eljárás során tartott tárgyaláson nem jelentek meg.

A törvényszék szerint az alperes gyámhatósága a jelen per 2017. július 27-én történt megindításáig valóban nem bírálta el a felperesek 2017. március 2-i kapcsolattartás szabályozása iránti kérelmét, ugyanakkor a törvényszék szerint a jelen ügyben annak van jelentősége, hogy a felpereseket a számú határozat alapján megillette az unokájukkal való folyamatos kapcsolattartás joga minden hónap első páratlan hétvégéjén szombaton 15 órától 17 óráig a kapcsolatügyelet helyiségében, a kapcsolatügyelet munkatársának jelenlétében és tanácsadása mellett.

A törvényszék szerint „nem róható az alperes terhére”, hogy a felperesek a számukra biztosított kapcsolattartási lehetőséggel nem éltek.

Erre tekintettel a felpereseket nem érte jogsérelem, az alperes nem akadályozta a rokoni kapcsolattartást, és nem sérült a felperesek magánélethez, illetőleg a „teljes” családi élethez fűződő joga sem.

A felperesek tisztességes eljárás sérelmével és a hátrányos megkülönböztetésükkel kapcsolatos hivatkozásával kapcsolatban kifejtette, hogy a tisztességes eljáráshoz és annak egyik részjogosítványaként a pártatlan eljáráshoz fűződő alkotmányos alapjog nem személyiségi jog, hiszen az nem a személyiség szabad kibontakozását, hanem azokat az eljárásjogi garanciákat biztosítja, amelyek az ügyek tisztességes és pártatlan módon történő elbírálásához, valamint észszerű időn belül történő befejezéséhez szükségesek. Ezzel összefüggésben személyiségi jogi jogsértés csak többlettényállás esetén állapítható meg, azaz akkor, ha az alapjog mellett a fél személyhez fűződő jogai külön is sérelmet szenvedtek.

A törvényszék szerint a nagyszülői mivolt besorolható az Ebktv. 8. §-ának t) pontja alá, az védett tulajdonság. Az alperes nem vitatta a felperesek nagyszülői mivoltát, így a felperesek a valószínűsítési kötelezettségüknek eleget tettek arra nézve, hogy a „nagyszülői csoporthoz” tartoznak, azt ugyanakkor már nem valószínűsítették, hogy őket egy velük összehasonlítható helyzetben lévő csoporthoz képest hátrány, azaz kedvezőtlenebb bánásmód érte. Az alperes nem különböztette meg hátrányosan a felpereseket más ügyfelekkel szemben, továbbá az alperesi eljárás tisztességtelensége vagy pártatlansága sem volt megállapítható, ezért személyiségi jogi jogsértés hiányában a felperesek alaptalan keresetét elutasította.

A perköltségviseléssel kapcsolatos döntését a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952-es Pp.) „82. §-a (1) bekezdésének a) pontjára” alapította, és a felpereseket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdését felhívva egyetemlegesen 36 000 Ft eljárási illeték, továbbá a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontját felhívva 30 000 Ft perköltség megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetüknek való helytadást indítványozták.

Érvelésük szerint a törvényszék által megállapított tényállás iratellenes, mert csak és kizárólag az alperesi hivatkozásokat és iratokat vette figyelembe és a felperesek által állított számtalan jogsértést nem vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság nem végzett részletes, érdemi vizsgálatot, indokolása formális.

A 2019. április 23-i beadványukban részletesen taglalták azt a sok jogsértést, amely a szakértői véleménnyel összefüggésben történt, azonban az elsőfokú ítélet ezek egyikéről sem tett említést.

Azt sem értik, hogy a törvényszék az unokájuk anyjának a felróható magatartását, pszichés állapotát miért nem vette figyelembe, ahogy azt sem, hogy a Kormányhivatal

p Járási Hivatala a nagyszülői kapcsolattartás kérdésében hogyan juthatott az alperesétől teljesen eltérő megállapításra.

Változatlanul fenntartották, hogy az alperes megsértette a felperesek emberi méltóságát és nagyszülői mivoltát.

Álláspontjuk szerint az alperesnek az ügy összes körülményét egyedileg vizsgálva (leginkább az édesanya felróható magatartását, pszichés állapotát értékelve) kellett volna eljárnia, de semmi esetre sem úgy, hogy a felpereseket mint pedagógus nagyszülőket felügyelet melletti, idegen helyen megvalósuló kapcsolattartással sújtja úgy, hogy erre a „magalázó szituációra” a felperesek semmilyen okot nem adtak.

Megítélésük szerint az alperesnek az első szabályozási kísérlet elrendelésekor tisztában kellett volna lennie azzal, hogy mire a döntése jogerőre emelkedhet, az addigra már gyakorlatilag összeférhetetlen lesz az apai kapcsolattartással.

Hangsúlyozták, hogy az alperes a nagyszülői kapcsolattartás szabályozása iránti, 2016. december 22-i kérelmükre végül 2017. április 20-án hozott egy olyan határozatot, amelynek végrehajtása ütközött az apai kapcsolattartással. E két időpont között pedig arra kényszerítette a felperesi nagyszülőket, hogy egy indokolatlan megalázó és szakszerűtlen „vizsgálaton” vegyenek részt egy, a gyámhatóság által megszüntetett, illetve még meg sem indított eljárásban.

Az alperes nem adott adekvát választ arra, hogy a jogszabály adta 21 napon túl miért volt szükség további 97 napra ahhoz, hogy egy egyszerű kérelmet elbíráljon. Nem derült ki a számukra az sem, hogy az alperes a nagyszülőket a kérelmükről lebeszélni igyekvő ügyintézővel szembeni kifogásokra miért nem reagált, továbbá milyen konkrét és bizonyított, a nagyszülőknek felróható magatartás alapján látta indokoltnak a felpereseket felügyelt kapcsolattartással büntetni.

Az alperes nem szolgált kellő számú és súlyú bizonyítékkal arra sem, hogy a felperesi nagyszülőket más nagyszülökhöz képest nem részesítette hátrányos megkülönböztetésben.

Hivatkoztak a Budapest Környéki Törvényszék 21.P.20.049/2017/13. számú ítéletére, miszerint „a családjogi tárgyú kérelem jogszabályt sértő módon való intézése, jelen esetben a nem indokolható késedelem, a törvényi határidők megszegése a családi viszonyokba való olyan beavatkozás, amellyel az alperes megsértette a felperes személyiségi jogait”.

Becsatolták az unokájuk szülei között szülői felügyelet megszüntetése iránt folyamatban volt perben hozott első- és másodfokú ítéleteket, amelyek az unokájuk vonatkozásában a szülői felügyeleti jog teljes körű gyakorlására a felperesek fiát: az unokájuk apját jogosította fel és szabályozták a felperesek menyé, illetőleg az unokájuk közötti kapcsolattartást, továbbá rendelkeztek a menyüket terhelő gyermektartásról is.

Megjegyezték, hogy az unokájuk édesanyja ellen kiskorú veszélyeztetése miatt büntetőeljárás van folyamatban, amelyben egy időben felmerült az alperes büntetőjogi felelőssége is.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében - az érdemi ellenkérelmben foglaltakat megismételve - az elsőfokú ítélet helyes ténybeli és jogi indokai alapján történő helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem alapos.

A törvényszék a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, megfelelő terjedelmű és irányú bizonyítást folytatott le, amelyből - a kereseti illeték összege és

megfizetése kötelezettségének módja kivételével - helyes jogi végkövetkeztetésre jutott, azonban indokolását az ítéletábra csak részben osztotta.

I. A „teljes” családi élethez és a magánélethez való jog állított sérelme, a felperesek kapcsolattartási joga

A Ptk. 2:42. §-ának (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való - bármilyen módon, illetve eszközzel történő - kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja.

Az ítéletábra álláspontja szerint a törvényszék szükségtelenül látta el a családi élethez való jogot a „teljes” jelzővel.

A - jelző nélküli - családi élethez fűződő jog terminológia-használat helyesebb voltát az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 8. Cikkének 1. pontjában írtak (miszerint mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák), valamint azt - a perbeli jogra fókuszálva - szó szerint átemelő, Magyarország Alaptörvénye VI. cikkének (1) bekezdésében foglaltak (miszerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák) is alátámasztják.

A Ptk. 2:42. §-ának fentebb idézett (1) bekezdése a személyiségi jogok általános védelme cím alatt szintén a - mindenféle jelző nélküli - családi élet kifejezést használja.

A családi élethez való jog sérelme vagy azért következik be, mert az az adott családi szerep, az az adott családi funkció, amit a családjában a káresemény következtében megsérült vagy elhalálozott közvetlen károsult betöltött, a károkozó magatartásra visszavezethetően megszűnik, vagy pedig azért, mert a káresemény a hozzátartozó (közvetett károsult) családi életében krízist okoz, érzelmi életére és a mindennapjaira negatív hatást gyakorol (lásd a Fővárosi Ítéletábra Polgári Kollégiumának 2008. április 28-i ülésén megvitatott előterjesztését, amely a hozzátartozói nem vagyoni kártérítéshez a család funkciói felől közelít -

<[https://fovarosiitlotabla.birosag.hu/sites/default/files/field_attachment/2008 - a hozzatartozoi nem vagyoni karterites egyes kerdesei.pdf](https://fovarosiitlotabla.birosag.hu/sites/default/files/field_attachment/2008_-_a_hozzatartozoi_nem_vagyoni_karterites_egyes_kerdesei.pdf)>; valamint lásd a Fővárosi Ítéletábra 18.Pf.20.433/2014/4. számú, a Debreceni Ítéletábra Pf.I.20.230/2018/4. számú és Pf.I.20.256/2019/4. számú határozataiban kifejtett indokolást).

A Ptk. 2:43. §-ának b) pontjának II. fordulata értelmében a személyiségi jogok sérelmét jelenti a magánélet megsértése.

A magánélet védelme a társadalmi berendezkedés egyik alapvető eleme, amelynek középpontjában az egyénnek a személyére vonatkozó információ feletti rendelkezési joga áll, és hatékony védelme megköveteli az egyén kontrollját a saját társadalmi környezete felett [Charles Fried: Privacy. The Yale Law Journal, 1968. 475-493. o. Hivatkozza: Menyhárd Attila: A személyiség és a média a polgári és büntetőjogban. In: Csehi Zoltán -

Koltay András - Navratyil Zoltán: A személyiség és a média a polgári és a büntetőjogban. Wolters Kluwer Kft., Budapest, 2014. 181. o.].

A magánélethez való jog azt jelenti, hogy az ember maga ellenőrizheti, illetőleg tetszése szerint nyithatja vagy zárja magánszférájának, intimszférájának a határait (Sólyom László: A személyiségi jogok elmélete. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. Budapest, 1983. 82. o.).

A magánélethez való jog a magánjogi jogviszonyokban „valójában ritkán kaphat a magánlakás, a képmás, a hang, a hangfelvétel, a személyes adatok és a magánkommunikáció védelmét meghaladó értelmezést. Amennyiben mégis, úgy a magánélethez való jognak ezekhez a nevesített személyiségi jogokhoz képest hézagkitöltő szerepe lehet. Így a helyes megközelítésnek a magyar polgári jog személyiségvédelmi rendszerében az tűnik, ha a magánélethez való jog ezen hézagkitöltő szerepen túlmenően nem kap önálló, sui generis tartalmat és értelmezést" (Menyhárd Attila: A magánélethez való jog elméleti alapjai. In Medias Res 2014/2. media-tudomany.hu/laparchivum.php?pdf=75 letöltve: 2019. november 12-én, lásd továbbá a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.585/2018/3. számú határozatát).

Az ítéltábla álláspontja szerint sem a családi élethez, sem a magánélethez való jogból nem vezethető le a gyermek és a különélő szülő/nagyszülő/kapcsolattartásra jogosult más hozzátartozó közötti kapcsolattartási jog mint önálló személyiségi jog, továbbá a Ptk. 2:42. §-ának (1) bekezdésében írt kapcsolattartás nem azonos a gyermek és a szülő/nagyszülő/kapcsolattartásra jogosult más hozzátartozó közötti, a Ptk. 4:178. és 4:179. §-aiban szabályozott kapcsolattartással (lásd a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.677/2016/5. és Pf.I.20.693/2016/6. számú eseti döntéseit).

Az ítéltábla a személyiségi jogként felfogható kapcsolattartási jogot illetően felhívja a - keresetlevél előterjesztésekor még kétségkívül nem hatályos, ugyanakkor a kapcsolattartási jog mint személyiségi jog lényegére, illetőleg a kapcsolattartási jog személyiségi jogként való felfogásával kapcsolatban a jogalkotói szándékra is rávilágító - a magánélet védelméről szóló 2018. évi LIII. törvény 11. §-ának (1) és (2) bekezdéseit, miszerint a kapcsolattartás tiszteletben tartásához való jog a magánközlések, az élőszóban, telefonbeszélgetés, hagyományos vagy elektronikus levelezés során vagy egyéb kommunikációs eszközök segítségével átadott magánjellegű információk védelmét hivatott szolgálni, illetőleg a magánkommunikáció bármely módon történő megfigyelésével szembeni védelemre terjed még ki (ugyanezt az álláspontot foglalta el a Kúria a Pfv.IV.21.733/2017/8. számú eseti döntésében).

Az ítéltábla álláspontja szerint a gyermek és a szülő/nagyszülő/kapcsolattartásra jogosult más hozzátartozó közötti kapcsolattartási jog alkotmányos alapjog (így foglalt állás a Fővárosi Ítéltábla a 17.Pf.20.211/2019/4-II. számú és a Kúria a Pfv.IV.21.733/2017/8. számú határozataiban), gyermekjog, illetőleg alapvető emberi jog (így foglalt állást a Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.415/2014/6. és a Pf.I.20.639/2016/7. számú határozataiban), de nem önálló személyiségi jog.

A Kúria a BH2018.222. számú eseti döntésében rögzítette, hogy a családjogi viták, így a különélő szülőnek a gyermekkel való kapcsolattartási problémái nem személyiségi jogi jogvitában rendezhetők, az ezzel kapcsolatos esetleges szankciók alkalmazása a családjog körébe tartozik. Ugyanezt mondta ki a Debreceni Ítéltábla a Kúria

Pfv.IV.20.445/2015/4. számú részítéletével hatályában fenntartott, Pf.I.20.415/2014/6. számú részítéletében.

Az ítélezési gyakorlat hosszabb ideje következetesen azt az álláspontot képviseli, hogy a személyiségi jogi per bíróságának nem feladata a családjogi viták eldöntése és véleményezése, így a bírói gyakorlat nem tekinti becsületet, méltóságot vagy jóhírnevet sértőnek a házasság felbontása iránti keresetlevélben a házastársról írt „jellemzést” (a Kúria Pfv.IV.21.947/2017/3. számú határozata), egy kapcsolattartással összefüggő vitában a szülőtársra tett, erőteljesebb szóhasználatú közlést (a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.874/2018/8-II. számú határozata), a gyermekvédelmi központ rendőrségnek címzett átiratában írtakat (a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.378/2018/5-II. számú határozata), nem értékeli hátrányos megkülönböztetésnek gyermekelhelyezési perben az anya apa által részletesebbnek állított meghallgatását (a Kúria Pfv.IV.21.423/2014/4. számú határozata), nem minősíti magántitok-sértésnek a közös kiskorú gyermekek külföldre utaztatásával, a házassági életközösség megszüntetésével, a végleges külföldre telepedés szándékával kapcsolatos levelezés feltárását egy házassági bontó- és gyermekelhelyezési perben vagy közös elhatározással indult párterápia során (Kúria Pfv.IV.20.726/2014/4. számú határozata), nem tekinti a hangfelvételhez való jog megsértésének a gyermek és a különélő szülő közötti telefonbeszélgetésről készített hangfelvétel csatolását családjogi perben (a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.781/2018/4. számú határozata), illetőleg gyámhivatali eljárásban (a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.21.198/2016/9-II. számú határozata) és nem minősíti személyiségi jogot sértőnek a házassági bontóperben adott igazságügyi pszichológus szakértői véleményben írt szakértői megállapításokat sem (a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.509/2018/3. számú határozata).

A bírói gyakorlat a gyermek és a szülő/nagyszülő/kapcsolattartásra jogosult más hozzátartozó közötti kapcsolattartási jog védelmét a személyiségi jogok általános védelmén keresztül biztosítja, és hangsúlyozandóan többlettényállási elemek megvalósulása esetén lát lehetőséget személyiségi jogi jogsértés, így az emberi méltóság megértésének megállapítására például olyan esetben, ahol az egyik szülő a közös gyermekük elhelyezését önkényesen megváltoztatta, és huzamos időn keresztül elzárta a szülőtársát attól, hogy emberhez méltó módon tarthasson kapcsolatot a gyermekével (a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.21.336/2018/4-II. számú határozata).

II. Állított hátrányos megkülönböztetés

A Ptk. 2:43. §-ának c) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti a személy hátrányos megkülönböztetése.

Az Ebktv. 8. §-ának t) pontja szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője (a továbbiakban együtt: tulajdonsága).

A törvényszék szerint a „nagyszülői mivolt” besorolható az Ebktv. 8. §-ának t) pontja alá, az ítéltábla viszont nem osztotta ezt az álláspontot.

„Az Ebktv. általában olyan tulajdonságokat részesít védelemben, melyek jellemzően veleszületett, állandó, az egyén által megváltoztathatatlan, vagy nehezen megváltoztatható

tulajdonságok. Az Ebktv.-ben védett tulajdonságok a nemzetközi gyakorlattal összhangban, jellemzően a személyiség lényegi vonásai, csoportképzésre alkalmasak és előítéletek alapjául szolgálnak, illetve valamilyen hátrányos helyzethez kapcsolódnak" (EBH-füzetek 3 - Egyéb helyzet mint védett tulajdonság megjelenése az Egyenlő Bánásmód Hatóság joggyakorlatában. Egyenlő Bánásmód Hatóság, Budapest, 2017. 6. o. <<https://www.egyenlobanasmod.hu/sites/default/files/kiadvany/EBH%203%20HUN%20web.pdf>>).

Az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 288/2/2010. (IV.9.) számú állásfoglalása az egyéb helyzet meghatározásával kapcsolatban azt rögzíti, hogy az egyéb helyzet definíciós magját az képezi, hogy a helyzet megléte tárgyilagosan igazolható, homogén csoportképzésre, általánosításra alkalmas, és társadalmi előítéletről táplálkozik.

A diszkriminációval szembeni jogvédelem lényegét az egyéb helyzet esetében is az adja, hogy a védett tulajdonsággal rendelkező személy elsődlegesen nem a saját magatartása, hanem egy adott csoporthoz való tartozása miatt szenved hátrányt.

A Kúria Kfv.II.37.615/2015/4. számú határozata szerint az Ebktv. Preambulumából és a törvény uniós-jogi háttérjogszabályaiból is az következik, hogy a védelem középpontjában - az egyéb helyzet értelmezése során is - az össz-társadalmilag hátrányos helyzetben levő csoportok állnak.

Az Alkotmánybíróság a IV/988-8/2015. számú határozata indokolásában az „egyéb helyzet szerinti különbségtétel” fordulataival összefüggésben arra világított rá, hogy ez a fordulat arra ad lehetőséget, hogy az eljáró bíróság, hatóság a társadalom aktuális változásaira időszerűen reagálva mindig maga határozhassa meg, melyek a társadalom sérülékeny csoportjai, vagyis mely csoporthoz tartozók tekinthetők kiszolgáltatottnak, kirekesztettnek, illetve folyamatos és indokolatlan hátránnyal sújtottnak.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a nagyszülői státusz, minőség nem tekinthető védett tulajdonságnak, az ugyanis nem szolgál előítélet alapjául; a nagyszülők a magyar társadalomban nem tekinthetők kiszolgáltatottnak, kirekesztettnek, illetve folyamatos és indokolatlan hátránnyal sújtott csoportnak.

Az ítélet tábla védett tulajdonság hiányában mellőzi az elsőfokú ítélet indokolásának 13. oldalán a valószínűsítési kötelezettséggel kapcsolatos okfejtést.

III. A tisztességes eljáráshoz való jog állított sérelme

A törvényszék helyesen vonta le azt a következtetést, hogy a tisztességes eljáráshoz és annak részjogosítványaként a pártatlan eljáráshoz fűződő alkotmányos alapjog nem személyiségi jog.

A bírói gyakorlat következetesen azt az álláspontot képviseli, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog nem tekinthető személyiségi jognak (lásd a Győri Ítélet tábla Pf.V.20.330/2013/8. számú, továbbá a Pécsi Ítélet tábla Pf.VI.20.555/2013/5., a Fővárosi Ítélet tábla 17.Pf.20.484/2013/6. és a Debreceni Ítélet tábla Pf.I.20.481/2013/6. és Pf.I.20.693/2016/6. számú eseti döntéseit).

A tisztességes eljáráshoz való jog védelmét a Ptk. a személyiségi jogok általános védelmén keresztül biztosítja azzal, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése csak személyiségi joga(ka)t is sértő többlettényállás megvalósulása esetén vezethet személyiségi jogi jogsértés - például az emberi méltóság megsértésének - megállapításához, mégpedig akkor, amikor az adott eljárási szabálysértés hátterében a fél személyiségének lényegét alkotó ismérv áll.

A tisztességes eljáráshoz való jog megsértése tehát járhat az emberi méltóság megsértésével, de nem szükségképpen jelenti egyben az emberi méltóság megsértését is (ezzel kapcsolatos indokolást tartalmaz a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.722/2008/9. számú, valamint a Kúria Pfv.IV.20.913/2014/7., illetőleg a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.438/2010/5. számú eseti döntése).

Az ítéltábla álláspontja szerint az alperes Járási Hivatala a 2017. február 21-én hozott... számú végzésével ugyan jogszabálysértően döntött a felperesek által az unokájukkal való kapcsolattartás szabályozása iránti eljárás megszüntetéséről, azonban ez az eljárási szabálysértés nem tekinthető egyben a felepresek emberi méltóságát sértő eljárásnak.

A közigazgatási bürokráciacsökkentéssel összefüggő törvénymódosításokról szóló 2015. évi CLXXXVI. törvény 97. §-ával beiktatott, 2016. január 1. napjától hatályos, helyesen nem a Ket. 30. §-a (1) bekezdésének I) pontja, hanem a Ket. 31. §-a (1) bekezdésének I) pontja alapján a hatóság az eljárást megszünteti, ha az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el, és törvény nem biztosít lehetőséget az eljárás felfüggesztésére.

Az e rendelkezéshez fűzött indokolás szerint „a Ket. 32. §-ának módosítása keretek közé szorítja a hatósági eljárások felfüggesztésének lehetőségét. A hatályos szabályok szerint az eljárás kérelemre és hivatalból, bármely előkérdésnek minősített okra hivatkozva lehetséges. A felfüggesztési okok tág értelmezése és a felfüggesztések túlságosan gyakori, részben indokolatlan alkalmazása az ügyintézés elhúzódását eredményezi. A módosítással a felfüggesztési lehetőségek köre a törvényben meghatározott esetekre szűkül, biztosítva, hogy csak a valóban indokolt esetekben kerüljön sor az eljárás felfüggesztésére. Ezzel összefüggésben mindazon esetekben, amelyekben törvényben meghatározott előkérdés hiányában felfüggesztésnek nincs helye, azonban az ügyben érdemi döntés nem hozható, az eljárás megszüntetésének lesz helye a Ket. 31. §-ának módosítása alapján.”

A Ket. 32. §-ának (1) bekezdése alapján törvény lehetővé teheti az eljárás felfüggesztését, ha az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el. Amennyiben a más szerv előtti eljárás megindítására az ügyfél jogosult, erre őt megfelelő határidő kitűzése mellett fel kell hívni. Ha az ügyfél a felhívásnak nem tesz eleget, a hatóság az eljárást megszünteti.

Az ítéltábla álláspontja szerint a felperesek helyesen hivatkoztak arra, hogy a szakértő nem minősül más szervnek (így közigazgatási szervnek, bíróságnak vagy más állami döntéshozó szervnek), ugyanis a szakértő nem dönt, hanem véleményt ad - a Ket. 50. §-ának (4) bekezdése értelmében a szakértői vélemény bizonyíték és nem a Ket. 32. §-ának (1) bekezdése szerinti más hatóság döntése.

Az eljárás 2017. február 21-i jogszabálysértő megszüntetésének ténye, figyelemmel arra, hogy a pszichológus szakértő véleményének a 2017. február 28-i elkészültét követően az alperes Járási Hivatala 2017. március 2-án szabályozta a felperesi nagyszülők **B N** nevű unokájukkal való kapcsolattartását, önmagában nem sérti a felperesek emberi méltóságát.

Az ítéltábla álláspontja szerint önmagában az sem sérti a felperesek emberi méltóságát, hogy az alperes Járási Hivatala a felperesek kapcsolattartási ügyében felkérte a Nevelési, Logopédiai és Pályaválasztási Intézetet, hogy terjesszen elő szakvéleményt arra vonatkozóan, hogy milyen az apai nagyszülők és a gyermek kapcsolata, illetőleg a családi kötődések kialakítása, szorosabbá tétele a gyermek érdekében áll-e, amennyiben igen, azt milyen időtartamú és gyakoriságú kapcsolattartás szolgálja, továbbá szükséges-e a felügyelt kapcsolattartás, ahogy önmagában az sem sérti a felperesek emberi méltóságát, hogy az alperes... Járási Hivatala a felperesek és az unokájuk közötti kapcsolattartást a klinikai szakpszichológus véleményében írtaknak megfelelően, a családban meglévő feszültségre és indulatokra tekintettel a fokozatosság elvét betartva, felügyelt kapcsolattartás elrendelésével szabályozta.

A Gyer. 27. §-ának (4a) bekezdése értelmében a felügyelt kapcsolattartás elrendelésével a gyámhivatal arra törekszik, hogy a gyermek számára biztonságos körülmények között segítse elő a kapcsolattartásra jogosulttal a családi kapcsolat felépítését vagy helyreállítását.

Ugyanezen szakasz (4b) bekezdése alapján a felügyelt kapcsolattartás esetén a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult találkozására a - szakmai programja alapján kapcsolattartási ügyeletet biztosító - család- és gyermekjóléti központ kapcsolattartási ügyeletén, vagy más, kapcsolattartással összefüggő tevékenységet nyújtó szolgáltató által biztosított helyszínen (a továbbiakban együtt: a felügyelt kapcsolattartás helyszíne), a kapcsolattartást felügyelő szakember jelenlétében és tanácsadása mellett kerül sor. A felügyelt kapcsolattartás eredményeként - a felügyelt kapcsolattartást biztosító szolgáltató javaslatára - a felügyelt kapcsolattartás helyszínén megvalósulhat a szakember jelenléte nélküli találkozás a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult között, kivéve, ha ezt a lehetőséget a gyámhivatal döntése kizárta.

Az ítéltábla a felperesek azon hivatkozásával kapcsolatban, miszerint nem értik, hogy a törvényszék az unokájuk anyjának felróható magatartását, pszichés állapotát miért nem vette figyelembe, ahogy azt sem, hogy a ... Megyei Kormányhivatal **p** Járási Hivatala a nagyszülői kapcsolattartás kérdésében hogyan juthatott az alperesétől teljesen eltérő megállapításra, rögzíti, hogy a kapcsolattartás szabályozása során a gyámhivatal - kompetencia hiányában pszichológus szakértői bizonyítás útján - nem az ügyfelek, a szülők és gyermek pszichés állapotát, hanem a családi kötődések fennállását, milyenségét, a családi kapcsolat tartalmát vizsgálja, abból a célból, hogy megtalálja azt a kapcsolattartási formát és módot, amely a döntés meghozatalakor fennálló helyzetben a gyermek legjobb/legfőbb érdekét szolgálja.

Az ítéltábla rögzíti továbbá, hogy a felügyelt kapcsolattartás nem szankció a kapcsolattartásra jogosult hozzátartozóval szemben, hanem - amint azt az alapvető jogok biztosa is megállapította - a családi kapcsolat újraépítését, helyreállítását célzó átmeneti, kontrollált kapcsolattartási forma. Lényege, hogy a gyermek úgy élhessen a szülővel, illetve más személlyel való kapcsolattartás jogával, hogy közben a lehető legkisebb mértékben traumatizálja egy fennálló konfliktus, ne tegyék ki veszélyeztetett helyzetnek. A jogintézmény révén a kapcsolattartás résztvevői hozzásegíthetők ahhoz, hogy az egyedileg szükséges idő elteltével, önállóan, felügyelet nélkül élhessenek kapcsolattartási jogukkal (lásd az alapvető jogok biztosának a felügyelt kapcsolattartás személyi és tárgyi feltételeinek biztosításával kapcsolatos gyakorlati és szabályozásbeli problémáiról szóló közleményét. (<https://www.ajbh.hu/-/az-alapveto-jogok-biztosa-a-felugyelt-kapcsolattartas-szemelyi-es-targyi-felteteleinek-biztositasaval-kapcsolatos-gyakorlati-es-szabalyozasbeli-proble?inheritRedirect=true>)).

Az ítéltábla álláspontja szerint jelen per alperesének a felperesek részéről elkövetettnek állított személyiségi jogi jogsértése elbírálása szempontjából irreleváns, hogy a Megyei Kormányhivatal p Járási Hivatala hogyan szabályozta a felperesek és az unokájuk közötti kapcsolattartást, ahogy az is, hogy a gyermek édesanyja ellen kiskorú veszélyeztetése miatti büntetőeljárás van folyamatban, amelyben a felperesek állítása szerint egy időben felmerült az alperes büntetőjogi felelőssége is - jelen pernek kizárólag az volt a tárgya, hogy az alperes a felperesek 2016. december 22-én érkeztetett kapcsolattartás szabályozása iránti kérelmére indult eljárásban, illetőleg eljárással megsértette-e a felperesek személyiségi joga(i)t.

A kapcsolattartással elégedetlen hozzátartozók kérelmeinek elbírálása során nem a szülők, illetőleg a kapcsolattartásra jogosult más hozzátartozók felelősségéről, hanem egy fennálló, a gyermek érdekét sértő, feszültségekkel terhelt helyzet megoldásáról kell dönteni (lásd a Fővárosi Ítéltábla Pf.9.20.366/2016/6. számú eseti döntését).

A bírói gyakorlat szerint kapcsolattartási ügyben a gyámhivatal polgári jogi felelőssége akkor merülhet fel, ha nem tesz meg minden szükséges és hatékony intézkedést a kapcsolattartási jog érvényesítése céljából, és az ügyfél kérelmét meglehetősen lassúsággal, egy konkrét ügyben nyolc hónap elteltével bírálja el, majd a következő évi nyári szünetre eső elmaradt időszakos kapcsolattartás tárgyában mintegy három évig nem határoz, emellett számos esetben negligálja az ügyintézésére irányadó határidőt, ami ahhoz vezet, hogy mire érdemi döntést hozhatna, addigra a gyermek nagykorú lesz, így az eljárás megszüntetéséről kell határoznia (lásd a Győri Ítéltábla Pf.III.20.200/2018/6. számú és a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.412/2018/10-II. számú határozatát).

A Ket. 114. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a hatóság megállapítja, hogy a fellebbezés elbírálására jogosult hatóság, a felügyeleti szerv vagy a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság által el nem bírált döntése jogszabályt sért, a döntését módosítja vagy visszavonja. A döntést közölni kell azzal, akivel a módosított vagy visszavont döntést közölték. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdés szerinti eljárás lefolytatására - az Alkotmánybíróság határozata vagy ügyészi felhívás alapján indított eljárás kivételével - a hatóság csak egy ízben, és ha törvény eltérően nem rendelkezik, a döntés közlésétől számított egy éven belül jogosult. Ha a döntés bírósági felülvizsgálata van folyamatban, a hatóság az érdemi ellenkérelem előterjesztéséig vonhatja vissza a döntését.

Az alperes Járási Hivatala a felperesek 2016. december 22-én érkezett kapcsolattartás szabályozása iránti kérelmét - a 2017. február 28-án készült pszichológus szakértői véleményben írtakat figyelembe véve - a 2017. február 21-én hozott, számú végzését módosítva a 2017. március 2-án hozott, számú döntésével elbírálta, és a felperesek, valamint **B N** nevű unokájuk közötti kapcsolattartást akként szabályozta, hogy a felperesek az unokájukkal folyamatos kapcsolattartásra jogosultak minden hónap első páratlan hétvégéjén szombaton 15 órától 17 óráig a Egyesített Szociális Egészségügyi és Gyermekvédelmi Intézmény Módszertani Központ Kapcsolat Ügyeletének helyiségében, a kapcsolat ügyelet munkatársának jelenlétében és tanácsadása mellett.

A felperesek a 2017. július 27-én benyújtott, majd 2017. augusztus 28-án pontosított keresetlevelükben azt is sérelmezték, hogy a 2017. március 2-i kapcsolattartás szabályozása iránti újabb kérelmüket az alperes járási hivatala nem bírálta el.

Az ítéltábla rögzíti, hogy az alperes a 2017. október 2-án hozott, BOC/01/00717-25/2017. ügyiratszámú végzésével a felperesek nagyszülői kapcsolattartásának ügyében folyamatban lévő és az e tárgyú további eljárásokból a Járási Hivatalát kizárta, s az ügyben keletkezett iratok megküldésével egyidejűleg az eljárások folytatására az e Járási Hivatalát jelölte ki.

Az alperes e Járási Hivatala a 2017. november 2-án hozott, számú végzésével a felperesek **B N** nevű unokájukkal való nagyszülői kapcsolattartás megváltoztatása iránti ügyében indult eljárást megszüntette.

Indokolásában egyebek mellett a Ket. 46. §-ának (1) bekezdését és (2) bekezdésének b) pontját, valamint a Gyer. 13. §-ának (3) bekezdését felhívva rögzítette, hogy a felperesek a gyámhatóság által tartott tárgyaláson nem jelentek meg és távolmaradásukat sem mentették ki, ezért a kérelmüket visszavontnak kellett tekinteni és a gyámhatóságnak az eljárás megszüntetéséről kellett határoznia.

A törvényszék e körben helyesen tulajdonított jelentőséget annak, hogy a 2016. december 22-től 2017. július 27-ig (azaz a keresetlevél előterjesztéséig) terjedő időszak vonatkozásában a felpereseket mindvégig megillette az unokájukkal való kapcsolattartási jog, ezzel azonban nem éltek.

A felperesek mindezekből következően alaptalanul állították, hogy kapcsolattartási ügyükben az alperes járási hivatala nem hozott érdemi döntést, amelynek következtében nem tudtak kapcsolatot tartani az unokájukkal.

IV. A kereseti illeték összege, megfizetésének módja

A törvényszék ítéletében a felpereseket arra kötelezte, hogy az államnak, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Adóigazgatóságának a felhívására, az ott közölt időben és módon egyetemlegesen fizessenek meg 36 000 Ft le nem rótt eljárási illetéket.

Az ítéltábla álláspontja szerint a felperesek nem az 1952-es Pp. 51. §-ának a) pontja szerinti ún. egységes, hanem az 1952-es Pp. 51. §-ának b) pontja szerinti ún. egyszerű pertársak, ugyanis a per tárgyául szolgáló jog, a személyiségi jog nem közös (osztatlan, egyetemleges) jog: személyiségi jogai védelmében bárki, még a korlátozottan cselekvőképes kiskorú és a cselekvőképességében részlegesen korlátozott személy is önállóan léphet fel (Ptk. 2:54. §-a).

Az 1952-es Pp. 82. §-ának (1) bekezdése csak az 1952-es Pp. 51. §-ának a) pontja alá eső pertársak esetében teszi lehetővé a perköltség, így a kereseti illeték egyetemleges

megfizetésére kötelezését.

Az ítéltábla mindezekre tekintettel az 1952-es Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján a kereseti illeték megfizetése vonatkozásában mellőzte a felperesek egyetemleges illetékfizetési-kötelezettségét, és őket személyenként kötelezte annak megfizetésére.

Az ítéltábla észlelte továbbá, hogy a törvényszék a kereseti illeték összegét nem személyenként 36 000 Ft-ban, hanem a két felperesre mindösszesen 36 000 Ft-ban határozta meg.

Miután a felperesek mint ún. egyszerű pertársak egy keresetlevélben, de személyenként kértek felróhatóságtól független személyiségvédelmi szankció-alkalmazást és sérelemdíjat, azaz esetükben alanyi és tárgyi = ún. vegyes keresethalmazatról van szó, így a kereseti illeték összege helyesen az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. §-a (3) bekezdésének b) pontja, valamint az Itv. 42. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján személyenként 36 000 Ft (személyiségi jogi perben az illetékszámítással kapcsolatban lásd a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.358/2017/4., Pf.I.20.585/2018/3. és Pf.I.20.964/2017/3. számú határozatait, valamint a Legfelsőbb Bíróság EBH1999.94. számú és BH2001.367. számú eseti döntéseit).

V. Összegzés

Az ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952-es Pp. 253. §-ának (2) és (3) bekezdései alapján - az indokolás fentiek szerinti megváltoztatása és pontosítása mellett - azzal hagyta helyben, hogy mellőzte a felperesek egyetemleges eljárási illetékfizetési-kötelezettségét és a felpereseket személyenként kötelezte 36 000 Ft kereseti illeték megfizetésére.

VI. Másodfokú perköltség

A felperesek fellebbezése teljes egészében alaptalannak bizonyult, ezért az ítéltábla őket az alperes oldalán felmerült, az 1952-es Pp. 75. §-ának (1) bekezdésén, valamint - figyelemmel arra, hogy az alperesi képviselő fellebbezési ellenkérelme az érdemi ellenkérelmében előadottakhoz képest novumot nem tartalmaz, továbbá azt az alperesi képviselő nem felperesenkénti bontásban készítette el - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (3), (5) és (6) bekezdésein alapuló mértékű, 2 munkaóra figyelembevétele melletti, személyenként 2500 Ft-ra (mindösszesen tehát 5000 Ft-ra) mérsékelt jogtanácsosi díj, valamint az Itv. 39. §-a (3) bekezdésének c) pontján és az Itv. 46. §-ának (1) bekezdésén alapuló mértékű, személyenként 48 000 Ft összegű fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte az 1952-es Pp. 78. §-ának (1) bekezdése, valamint az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. §-ának (1) és (3) bekezdései értelmében.

A teljesítési határidő az 1952-es Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2019. december 2.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő